

דבר העורך

קוראות וקוראים נכבדים,

גיליון זה, המוגש לכם כאן, יוצא לאור בתקופה לא קלה לכלל ישראל ולקוראינו בפרט. למרות המכשולים, הצלחנו להשלים את עריכת גיליון 20. על אף הקשיים ולמרות שלא נתכנסנו לכנס השנתי כבר שנתיים; במאמצים משותפים של הכותבים ושל מערכת **מסגרות מדיה**, השופטים האנונימיים היעילים והמעשירים והשותפים, עורך הלשון המצוין ד"ר עמית קמה והמפיק המעולה ד"ר מתן אהרוני, הצלחנו להעמיד גיליון מלא בהתנדבות מלאה. תודתי, ואני משוכנע שגם תודתכם, לכל המשתתפים בתהליך העריכה וההפקה על המאמץ המיוחד בזמנים אלה ועל תרומתם שלא תסולא בפז (תרתי משמע) להשלמתו ולהוצאתו לאור של גיליון זה. אני מאמין שהמשך הפקתו של כתב העת מעיד באופן מוחשי על החיוניות ועל העוצמה של קהילת חוקרי התקשורת בישראל. זאת, על אף אי היכולת להתכנס ולקיים את הכנסים השנתיים חרף המאמצים הכבירים, שעושה יושב ראש האגודה הישראלית לתקשורת, פרופ' חיים נוי, לשמר את קיומה ואת המשך ההוצאה לאור של **מסגרות מדיה**.

ובנימה אישית, אני מסיים עם גיליון זה את משמרתי כעורך **מסגרות מדיה**. אני מודה לכל מי שבחר ותמך בעבודתי לאורך כל התקופה: ליושבי ראש האגודה, למזכירי האגודה, לד"ר מתן אהרוני, שהתנדב להמשיך להפיק את הגיליון לאחר שסיים את תפקידו כמזכיר האגודה, ולעורכי הלשון המעולים שהתנדבו למעשה להציל את כתב העת בהתנדבותם, ד"ר אבשלום גינוסר בגיליונות 16-17 וד"ר עמית קמה בגיליונות 18-20. אני מעביר את התפקיד לעורך הנבחר הבא: ד"ר יובל גוז'נסקי. נאחל לו הצלחה במשימה החשובה לשמר ולקדם את כתב העת ואת המסורת האקדמית החשובה שביססו קודמיי בתפקיד. המשכתי, כך אני מקווה, לשמור על מסורת זו ואני מעביר עכשיו את השרביט באמונה שהיא תכובד ותישמר גם במשמרת החדשה.

ומה בגיליון? לפני זמן לא רב נפרדנו מפרופ' אורן סופר, חבר בולט בקהילה שלנו שהלך לעולמו בטרם עת. ביקשנו מד"ר דוד לוי, חברו לעבודה שנים רבות וחבר אישי, להעלות על הכתב דברים לזכרו אותם אפיין בכותרת "בין מונולוג לדיאלוג: על השקפתו ועבודתו של אורן סופר".

במזור **מאמרים מקוריים** ארבעה מאמרים. שניים מהם עוסקים בבחירות האחרונות של השנים 2019-2020 מנקודות מבט שונות. האחד הוא מאמרם של ד"ר גילעד גרינוולד וד"ר משה מעוז שכותרתו: "ציבות, מגוון ואידאולוגיה בתשומת הלב התקשורתית לנושאי מדיניות ציבורית בתקופת הבחירות 2019-2020". המאמר בוחן את סדר היום התקשורתית בישראל ביחס לנושאי מדיניות ציבורית בתקשורת המודפסת המרכזית. המחברים מסיקים שהבחירות לכשעצמן לא מספיקות להוות נושא בולט בסדר היום התקשורתית והן הופכות לכאלה רק כאשר כלי התקשורת תופסים בחירות מסוימות כאירוע מכונן. המאמר השני מאת ד"ר רבקה נריה בן שחר, שכותרתו: "לימוד התורה שלנו מגן ושומר גם עליכם": המסגור של תקופות הכינון של ממשלות ישראל האחרונות (2013-2020) ביומונים החרדיים", מתבסס על יומונים מודפסים וחוקר את הדימויים והייצוגים של מערכות היחסים בין החרדים לפוליטיקה הישראלית. נראה שלפחות מבחינת חוקרי התקשורת, העיתונות

המודפסת עוד לא נעלמה כליל. נראה שהדיון לא תם בתקופה שאותה בחנו המחקרים; והאירועים הטרגיים בהר מירון ובגבעת זאב מעוררים את המשך השיח ובסיס מעניין למחקרי המשך בנושא.

תחום מחקר מעניין בעולם ובישראל הוא העיסוק בסיקור העיתונאי של תחום הספורט. מאמרו של ד"ר חיים חגי "שום מחשבה על הנזק שהם עושים לענף שלהם": התפתחות העיסוק העיתונאי והשיח המקצועי בעיתונות הספורט 1949-2013" מנתח את ההיסטוריה של התמקצעות עיתונאות הספורט ואת האופן שבו התפתחה ושימרה הקהילה העיתונאית המקצועית את גבולות התחום כנגד חדירה של מי שאינם מוגדרים כעיתונאי ספורט מקצועיים לתחום.

עד כאן עוסקים המאמרים בעיתונות ובעיתונאות. המאמר הבא עוסק במסכים בכלל ובתקופה האחרונה בפרט. מאמרם של ד"ר יעקב אופיר, ד"ר חננאל רוזנברג ורפאל טיקוצ'ינסקי "תבהלת המסכים: ניתוח ביקורתי ומטא-אנליזה של הנחיות ארגון הבריאות העולמי להגבלת השימוש במסכים בקרב ילדים" מנתח את ההנחיות למניעה ולהגבלה של זמן המסך בקרב פעוטות וילדים בגיל הגן. המאמר מציג מטא-אנליזה של מחקרים בתחום ומציע המלצות לניסוח כללי התנהגות, הנחוצים בכלל ובימים כמו אלה שעברו עלינו בשנה האחרונה ובימים האחרונים של מבצע "שומרי החומות" בפרט.

במדור נפרד מוצע מאמרם של ד"ר גרנט בוטצ'ארט ופרופ' אמיר הר-גיל, המציג עיבוד מחדש של מאמר שפורסם בעבר בשפה האנגלית: "שמונה סוגיות בתהליך האתי של קבלת החלטות בעשיית סרטים תיעודיים בעיני יוצרים ישראלים". נושא האתיקה ביצירה התיעודית עולה מדי פעם לדיון תקשורתי וציבורי כמו, למשל, הדיון לאחרונה בסדרה הדוקומנטרית **המניע**, שיצרו טלי שמש ואסף סודרי ושודרה ב**יס דוקו**. הדיון בחן שני היבטים: שאלת השחזור ושאלת הזיהוי של הגיבור. המאמר הנוכחי מתמקד בתהליך קבלת החלטות בתחום עשיית סרטים תיעודיים. על בסיס ראיונות שנערכו על פני תקופה של עשר שנים עם אנשי מקצוע – יוצרי סרטים תיעודיים בישראל – זוהו שמונה סוגיות מרכזיות הקשורות לקבלת החלטות ביצירת סרטים תיעודיים. החוקרים סוברים שעיון בשמונה נקודות אלה, כפי שבאו לידי ביטוי במחשבותיהם של בעלי מקצוע בתחום העשייה התיעודית, הוא תהליך אתי בליבת העשייה. אפשר להוסיף גם שזהו תהליך האמור להיות מהותי לעשייה.

במדור **בשדה מחקר התקשורת: דוחות מחקר** מובא תקציר עבודת הדוקטור של חן סבג-בן פורת: "דפוסי שימוש של עוזרים פרלמנטריים ברשתות החברתיות כמתווכים עבור המחוקקים בישראל, בגרמניה ובארצות הברית".

לא נותר לי אלא לאחל קריאה מהנה ושימוש נרחב במאמרים להוראה ולציטוט.
הלל נוסק